

Marákešská politická deklarácia

My, ministri zahraničných vecí, vnútra, integrácie, zodpovední za migráciu a vysokí predstavitelia týchto krajín: RAKÚSKO, BELGICKO, BENIN, BULHARSKO, BURKINA FASO, CABO VERDE, KAMERÓN, CENTRÁLNA AFRICKÁ REPUBLIKA, CHAD, KONGO, CÔTE D'IVOIRE, CHORVÁTSKO, CYPRUS, ČESKÁ REPUBLIKA, KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA, DÁNSKO, EQUATORIAL GUINEA, ESTÓNSKO, FÍNSKO, FRANCÚZSKO, GABON, GAMBIA, NEMECKO, GHANA, GRÉCKO, GUINEA, GUINEA-BISSAU, ÍRSKO, TALIANSKO, LOTYŠSKO, LIBÉRIA, LITVA, LUXEMBURSKO, MALI, MALTA, MAURITÁNSKO, MAROKO, HOLANDSKO, NIGER, NIGÉRIA, NÓRSKO, POĽSKO, PORTUGALSKO, RUMUNSKO, SĂO TOMÉ A PRÍNCIPE, SENEGAL, SIERRA LEONE, SLOVENSKO, SLOVINSKO, ŠPANIELSKO, ŠVÉDSKO, ŠVAJČIARSKO, TOGO, TUNISKO a SPOJENÉ KRÁĽOVSTVO; Vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a európsky komisár pre migráciu, vnútorné záležitosti a občianstvo; a vysokí predstavitelia Komisie Hospodárskeho spoločenstva západoafrických štátov; a Alžírsko a Líbya ako pozorovateľské krajiny;

STRETLI SME SA 2. mája 2018 v Marákeši na pozvanie Marockého kráľovstva;

UZNÁVAME rastúci význam otázok migrácie na celosvetovej úrovni vo všeobecnosti, predovšetkým euro-africké a vnútroafrické vzťahy, ako aj potreba identifikovať prispôbené a koordinované reakcie na riadenie migračných tokov vo všetkých ich aspektoch;

PRIPOMÍNAME záväzky, ktoré prijali partneri z Rabatského procesu v roku 2006 pri Spoločnom vyhlásení Afriky a EÚ o migrácii a rozvoji, Vyhlásenie Afrika-EÚ z roku 2014 o migrácii a mobilite, Agendu 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj prijatú Spojenými národmi v roku 2015, v ktorých štáty prisľúbili, že "*nenechajú nikoho opusteného*", New Yorkskú deklaráciu o utečencoch a migrantoch prijatú Organizáciou Spojených národov, Deklaráciu dialógu na vysokej úrovni o medzinárodnej migrácii z roku 2013 prijatú Organizáciou Spojených národov 19. septembra 2016 a Politické vyhlásenie piateho samitu Africkej únie-Európskej únie z roku 2017;

OPĀTOVNE POTVRDZUJEME záväzky, ktoré prijali partneri z procesu Rabat na summite vo Vallette o migrácii v novembri 2015 a pri stretnutí vyšších úradníkov vo Vallette vo februári 2017, ako aj dodržiavanie zásad solidarity, partnerstva a spoločnej zodpovednosti riadenia otázok migrácie pri plnom rešpektovaní ľudských práv;

OPĀTOVNE ZDÔRAZŇUJEME záväzok partnerov z Rabatského procesu k účinnej implementácii Spoločného akčného plánu z Valletty (JVAP);

BERIEME DO ÚVAHY mandát udelený Rabatským a Chartúmským procesom na monitorovanie JVAP, ako aj vykonávanie mapovacích činností, aby sa zabezpečili ich nadväznú kroky a sprostredkovanie úsilia vynaložené na implementáciu technického nástroja pre dlhodobé monitorovanie JVAP;

PRIPOMÍNAME záväzky, ktoré prijali partneri z Rabatského procesu na ministerských konferenciách v roku 2006, 2008, 2011, 2014 a zásady obsiahnuté v Dakarskej deklarácii z

roku 2011 (prevádzkový a koherentný dialóg, flexibilný a vyvážený prístup, angažovaní partneri a zdieľaná zodpovednosť);

UZNÁVAME pokrok dosiahnutý v rámci rôznych plánov a stratégií Rabatského procesu a pri zohľadnení ponaučení z analýz vykonaných na konci Rímskeho programu v rokoch 2014 - 2017;

BERIEME NA VEDOMIE hodnotu odborných znalostí a skúseností externých pozorovateľov, ako napr. medzinárodné organizácie pôsobiace v oblasti migrácie a azylu, aktéri občianskej spoločnosti, členovia diaspóry a akademických zástupcov, pri obohacovaní a prevádzke dialógu;

VYZÝVAME na posilnenie spolupráce s ostatnými prostredníctvom zvýšenia konzultácie;

UZNÁVAME, že Rabatský proces je hnacou silou pri určovaní spoločných politických priorít pre migračné a azylové otázky medzi Afrikou a Európou a jeho príspevok k formulácii a implementácii migračných stratégií;

SNAŽÍME sa zabezpečiť súlad s implementačnými nástrojmi, ktoré sa objavili od roku 2014 a ktoré novo definujú rámec partnerstva, aby sa zabránilo duplicité akcií v tejto súvislosti a aby sme zabezpečili komplementárnosť intervencií;

PRIJÍMAME Marákešsky program na roky 2018-2020, čo zahŕňa tak súčasné politické vyhlásenie ako aj cieleň operačný akčný plán, ktorý je založený na regionálnom prístupe rešpektujúci štátnu suverenitu;

SÚHLASÍME, aby sa uvedený program zaradil do piatich oblastí JVAP a aby sa s ňou udržala súdržnosť a komplementárnosť:

Doména 1: Prínos rozvoja migrácie a riešenie základných príčin neriadenej migrácie a núteného vysídľovania;

Doména 2: Legálna migrácia a mobilita;

Doména 3: Ochrana a azyl;

Doména 4: Predchádzanie a boj proti nelegálnej migrácii, pašovaniu a migrácii migrantov obchodovanie s ľuďmi;

Doména 5: Návrat, readmisia a opätovné začlenenie;

SÚHLASÍME, aby sa rovnako účinne vykonával vyváženým spôsobom akčný plán, ktorý sa tak prijme s prierezovými prioritami:

1. Prístup založený na ľudských právach: realizované akcie prispievajú k plnému rešpektovaniu ľudského práva a dôstojnosti utečencov a migrantov bez ohľadu na ich migračný status;

2. Osobitná pozornosť sa bude venovať otázkam rodovej rovnosti a ochrane migrantov v Európe v zraniteľných situáciách, najmä žien a detí;

3. Zvýšená pozornosť venovaná boju proti xenofóbii, rasizmu a diskriminácii: partneri vynaložia úsilie na boj proti týmto javom a podporia vyrovnanú rozpravu o migrácii a

diaspóroch na základe faktov a zdôrazňovanie ich pozitívnych príspevkov k rozvoju spoločností v krajinách pôvodu, tranzitu a určenia;

4. Regionálny prístup: bude sa brať do úvahy a zohľadňovať miestne a regionálne špecifiká pri identifikácii, formulácii a realizácii akcií.

5. Prístup založený na inkluzívnom a viacstrannom partnerstve: v rámci svojich zásahov sa partneri budú usilovať zapojiť všetkých aktérov pod koordináciou vnútroštátnych orgánov (regionálne organizácie, miestne orgány, tradičné a zvykové orgány, zástupcovia občianskej komunity a migrantské a utečenecké komunity, sociálni partneri, súkromný sektor, médiá a akademická obec), ako aj príslušné medzinárodné organizácie s cieľom zabezpečiť koordináciu a riadenie všetkých rozmerov migračného javu.

6. Osobitnú pozornosť venovať zhromažďovaniu, analýze a zdieľaniu roztriedených údajov: medzi zamýšľanými činnosťami, partneri sa budú snažiť identifikovať existujúce iniciatívy a štúdie, zdieľať údaje o migrácii a v prípade potreby uskutočniť špecifické štúdie na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni. Získané údaje a informácie sa budú podieľať a prispievať na procesoch tvorby migračnej politiky;

UZNIESLI SME SA zameriavať sa na konkrétne opatrenia, ktoré odrážajú osobitnú pridanú hodnotu Rabatského procesu. Toto pretrváva predovšetkým v schopnosti budovať siete technických a politických aktérov a formulovať akcie ktoré zohľadňujú regionálne špecifiká a centralizovanie informácií zhromaždených v dôsledku ich vykonávania a súčasného rešpektovania geografickej rovnováhy na všetkých úrovniach;

SÚHLASÍME s tým, aby sa špecifikovali spôsoby realizácie cielených akcií a využili sa príslušné mechanizmy a nástroje na monitorovanie a hodnotenie implementácie Marakéšskeho programu na roky 2018-2020 na pravidelnom základe s cieľom zlepšiť jeho rozsah a vplyv.

Akčný plán pre Marakéš 2018-2020

Doména 1: Prínos rozvoja migrácie a riešenie základných príčin nelegálnej migrácie a fenomén vysídlených osôb

Cieľom Agendy trvalo udržateľného rozvoja z roku 2030 je v jej ciele 10.7: "*Uľahčiť usporiadanie, bezpečnosť, pravidelnú a zodpovednú migráciu a mobilitu ľudí, a to aj prostredníctvom implementácie plánovaných a dobre riadených migračných politik.*"

Rabatský proces od svojho vzniku dôsledne **propagoval pozitívny potenciál riadenej migrácie** a kľúčovej úlohy diaspóry v krajinách pôvodu, tranzitu a určenia. Posilnenie synergií medzi migráciou a rozvojom je prioritnou oblasťou a špecifickou črtou procesu rabatu. Partneri dialógu súhlasia, že budú pokračovať v tejto ceste a sústredia väčšinu svojich aktivít zameriavajúc sa na maximalizáciu prínosov migrácie pre rozvoj, vrátane v prvom rade členov diaspóry v tomto procese.

Partneri Rabatského procesu uznávajú viacnárodné príčiny nelegálnej migrácie a núteného presunutia. Tieto hlavné príčiny, z ktorých väčšina je prepojená, musia byť čoraz častejšie riešené prostredníctvom širokej škály vhodných reakcií na politickej i operačnej úrovni. Vzhľadom na zmiešaný charakter migračných tokov partneri zopakujú svoje záväzky v rámci Valletty, aby investovali do rozvoja a odstraňovania chudoby, aby bojovali proti príčinám nelegálnej migrácie, na podporu humanitárnej pomoci a rozvojovej pomoci v EÚ krajinách najviac postihnutých javom vysídlených osôb a riešiť otázky životného prostredia a klimatických zmien v najviac postihnutých regiónoch.

Cieľ 1: Maximalizácia pozitívneho vplyvu pravidelnej migrácie pre rozvoj

Akcia 1: Identifikovať a zdieľať osvedčené postupy, ktoré umožnia krajinám získať lepšie znalosti o profiloch svojich diaspór a prijať alebo optimalizovať stratégie, ktoré podporujú ich ekonomický, sociálny a kultúrny potenciál pre rozvoj, a zároveň analyzovať možné prekážky pri prijímaní a optimalizácii týchto osvedčených postupov.

Akcia 2: Prispieť k zníženiu nákladov na prevody finančných prostriedkov a k uľahčeniu prevodov zasielaných migrantami do ich krajín pôvodu, najmä podporou inovatívnych alebo existujúcich iniciatív, ktoré využívajú potenciál digitalizácie. Partneri sa môžu odvolávať napríklad na vykonanú prácu Afrického inštitútu pre remitencie a jeho siete kontaktných miest.

Akcia 3: Podporovať iniciatívy, ktoré podporujú podnikanie a produktívne investície medzi mladými ľuďmi z africkej diaspóry (ako je vlajková loď programu MEETAfrica, vyvinutá v rámci Rabatského procesu) a povzbudzovať týchto mladých ľudí, aby využili svoje zručnosti v prospech ich krajín pôvodu.

Cieľ 2: Dosiahnuť spoločné chápanie základných príčin nelegálnej migrácie a núteného presídľovania v regióne Rabatského procesu

Akcia 4: Analýza základných príčin a praktické odporúčania (najmä prostredníctvom organizácie tematických stretnutí na túto tému) s cieľom zlepšiť začlenenie týchto otázok do vývoja politik.

Akcia 5: Podporovať systematickejšie začlenenie otázok týkajúcich sa základných príčin neriadenej migrácie a núteného presídľovania do stratégií a programov sociálno-ekonomického rozvoja na vnútroštátnej úrovni a do programov rozvojovej spolupráce, a zároveň podporovať vlastníctvo existujúcich regionálnych normatívnych rámcov.

Doména 2: Legálna migrácia a mobilita

Berúc na vedomie vyššie uvedený cieľ 10.7 Agendy 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj, partneri Rabatského procesu uznávajú, že je potrebné **podporovať a posilňovať cestu k legálnej migrácii** na základe účinných systémov občianskej registrácie a na **podporu mobility** niektorých kategórií cestujúcich (najmä podnikateľov a podnikateľky, mladí odborníci alebo výskumníci) medzi európskymi a severnými, západnými a stredoafrickými krajinami.

Cieľ 3: Podporovať riadenú migráciu a mobilitu najmä mladých ľudí a žien medzi Európou a severnou, západnou a strednou Afrikou a v rámci týchto regiónov

Akcia 6: Podporovať zriadenie sietí výmeny medzi inštitúciami odborného vzdelávania a zamestnanecké agentúry v Európe a Afrike s cieľom plne využívať zručnosti mladých migrantov a prispôsobiť technické vzdelávanie potrebám trhu práce. Osobitná pozornosť sa bude koncentrovať na činnosti zamerané pre ženy a mládež.

Akcia 7: V súlade s vnútroštátnymi legislatívnymi rámcami podporovať projekty, ktorých cieľom je posilniť prenosnosť práv a sociálnu ochranu legálnych migrantov a ich rodín, napríklad prostredníctvom uzatvorenia a vykonávania príslušných dvojstranných, regionálnych alebo medzinárodných dohovorov.

Akcia 8: Identifikovať osvedčené postupy a faktory úspechu, ktoré môžu riadiť príslušný vývoj politiky a podporovať medziregionálnu a vnútroregionálnu mobilitu, najmä prostredníctvom analýzy existujúcich štúdií cyklickej migrácie, najmä na regionálnej úrovni.

Cieľ 4: Podporiť zjednodušenie postupov vydávania víz

Akcia 9: V duchu partnerstva uskutočňovať otvorený dialóg o zjednodušení vízového režimu prostredníctvom stretnutí a technických školení.

Akcia 10: Podporovať akcie určené na zlepšenie dostupnosti, účinnosti a transparentnosti rôznych vnútroštátnych systémov vydávania víz, vrátane podpory tvorby miestnych informačných štruktúr alebo zriadenie on-line informačných portálov.

Doména 3: Ochrana a azyl

Partneri Rabatského procesu opakujú svoje medzinárodné záväzky v oblasti ochrany a azylu vrátane tých, ktoré sú obsiahnuté v politickej deklarácii Valletta, a najmä tých, ktorých sa to týka pri poskytovaní ochrany "všetkým osobám, ktoré majú nárok na ochranu v súlade s medzinárodnými a regionálnymi nástrojmi." Opätovne potvrdzujú rešpekt voči dôstojnosti utečencov a iných násilne vysídlených osôb a na ochranu ich ľudských práv bez ohľadu na ich postavenie. Partneri podporujú štáty v úsilí o prihlásenie a uplatňovanie existujúcich medzinárodných dohovorov vrátane Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov z

roku 1951 a jeho Protokolu z roku 1967. Tiež podporujú budovanie kapacít vnútroštátnych inštitúcií v oblasti azylových systémov.

Cieľ 5: Podporovať opatrenia zamerané na posilnenie ochrany utečencov a iných násilne presídlených osôb

Akcia 11: Identifikovať existujúce cezhraničné a regionálne iniciatívy na ochranu v jednom z podregiónov dialógu a navrhovanie opatrenia pre zainteresované strany zamerané na zlepšenie ochrany utečencov a násilne presídlených osôb. Osobitná pozornosť sa bude venovať zohľadneniu najzraniteľnejších ľudí, najlepším záujmom detí a potrebám maloletých bez sprievodu.

Akcia 12: Podporovať prijatie miestnych, národných a regionálnych **akčných plánov zameraných na definovanie postupov na účinnú reakciu, najmä v prípade masívneho presídľovania ľudí.**

Cieľ 6: Podporovať integráciu utečencov a násilne presídlených osôb do hostiteľských komunít

Akcia 13: Podporovať integráciu utečencov a násilne presídlených osôb prostredníctvom vytvorenia kampaní na zvyšovanie povedomia zameraných, na jednej strane na miestne komunity a na na strane druhej na azylantov a žiadateľov o azyl, ktoré pokrývajú ich práva a povinnosti v hostiteľskej krajine.

Akcia 14: Zdieľanie skúseností a osvedčených postupov, ktoré podporujú prístup k práci a ktoré umožňujú ľuďom využívať medzinárodnú ochranu, aby sa stali sebastačnými.

Doména 4: Predchádzanie a boj proti nelegálnej migrácii, pašovaniu migrantov a obchodovaniu s ľuďmi

Partneri v Rabatskom procese opakujú svoj záväzok voči medzinárodným dohodám týkajúcim sa prevencie a boja proti pašovaniu a obchodovaniu s ľuďmi, ktoré sú dvoma závažnými formami organizovaného zločinu podľa medzinárodného práva (Dohovor OSN z roku 2000 proti nadnárodnému organizovanému zločinu a dodatočných protokolov Organizácie Spojených národov proti pašovaniu migrantov po zemi, vzduchom a morom a zamerané na prevenciu, potlačanie a potrestanie obchodovania s ľuďmi, najmä ženy a deti).

V súlade s politickou deklaráciou Valletta, partneri podporujú zintenzívnenie snahy predchádzať týmto javom a bojovať proti týmto javom v Európe i Afrike prostredníctvom rôznych nástrojov. V tomto rámci sa hlavne stimuluje hľadania alternatív k šedej ekonomike prameniacej z nezákonného pašovania migrantov a obchodovania s ľuďmi, ako aj z opatrení na zvýšenie informovanosti.

Partneri uznávajú príspevok regionálnych a medzinárodných organizácií a občianskych organizácií v tejto oblasti. Pridaná hodnota Rabatského procesu spočíva okrem iného v jeho schopnosti prepojiť aktérov, ktorých sa tieto dva javy týkajú, s cieľom podporiť vzájomné učenie a zlepšiť spoluprácu.

Cieľ 7: Budovanie kapacít verejných inštitúcií s kompetenciou v oblastiach integrovaného riadenia hraníc a predchádzanie a boj proti pašovaniu a obchodovaniu s ľuďmi

Akcia 15: Zlepšiť schopnosti detekcie vnútroštátnych orgánov v súvislosti s pašovaním migrantov a osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, obchodovanie s ľuďmi, ako aj v oblasti integrovaného riadenia a kontroly hraníc.

Akcia 16: Posilniť justičnú a policajnú spoluprácu na bilaterálnej, medziregionálnej, vnútroregionálnej a medzinárodnej úrovni, pokiaľ ide o výmenu informácií, s osobitným dôrazom na finančné vyšetrovania.

Akcia 17: Pokračovať a kombinovať úsilie zamerané na rozvoj a implementáciu vhodných opatrení legislatívnych a inštitucionálnych rámcov na vnútroštátnej a regionálnej úrovni v súlade s Dohovorom Organizácie Spojených národov z roku 2000 proti nadnárodnému organizovanému zločinu a príslušné ďalšie protokoly proti pašovaniu migrantov a obchodovaniu s ľuďmi.

Cieľ 8: Zlepšiť ochranu migrantov a osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, ktoré boli pašované, a obeť obchodovania s ľuďmi

Akcia 18: Uľahčiť zdieľanie osvedčených postupov vo vzťahu k zvyšovaniu povedomia a informácií o rizikách nelegálnej migrácie a obchodovania s ľuďmi, zamerané predovšetkým na ženy a deti a zapojenie všetkých zainteresovaných strán (štát, diaspóra, médiá, sociálne siete, občianske združenia, medzinárodné organizácie a súkromný sektor).

Akcia 19: Vytvorenie konkrétnych odpovedí týkajúcich sa ochrany a pomoci postihnutých osôb pašovaním a obeťami obchodovania s ľuďmi, konkrétne ženami a dievčatami (príjmové štruktúry, právne poradenstvo, sociálne, psychosociálne a zdravotnícke služby, tlmočenie, reintegrácia atď.), a podporovať ich začlenenie do národných, regionálnych a subregionálnych iniciatív a politík.

Doména 5: Návrat, readmisia a opätovné začlenenie

Partneri v Rabatskom procese opakovane potvrdzujú, že dodržiavajú záväzky vyplývajúce z medzinárodného práva v oblasti návratu a readmisie a pripomínajú význam udržateľnej reintegrácie. **Opakujú ich podporu princípu nenavracania a súhlas s uprednostňovaním dobrovoľného návratu.** Pripomínajú, že politiky v oblasti návratu a readmisie sú spoločnou zodpovednosťou štátov, a že by mali byť účinné, transparentné a vykonávané s plným rešpektovaním ľudských práv, bezpečnosti a dôstojnosti migrantov.

Partneri Rabatského procesu oceňujú spoločný pokrok dosiahnutý prostredníctvom politického dialógu ktorý bol iniciovaný v tejto oblasti. Je dôležité, aby sa toto úsilie presadzovalo a že tento dialóg je preložený do činnosti, čo vedie k posilnenej spolupráci a efektívnejšiemu návratu a readmisii.

Cieľ 9: Posilniť kapacity príslušných orgánov s cieľom zlepšiť a zabezpečiť procesy identifikácie a vydávanie cestovných dokladov.

Akcia 20: Výmena osvedčených postupov týkajúcich sa návratu, readmisie a opätovného začlenenia na vnútroštátnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni (najmä prostredníctvom regionálnych konzultácií).

Akcia 21: Podporovať používanie inovatívnych identifikačných techník. Tematické schôdzky o návrate, readmisii a opätovnom začleňovaní, ktoré sa uskutočnilo v Bruseli v roku 2016, navrhlo okrem iného aj použitie videokonferencie na účely identifikácie alebo predbežnej identifikácie, systematickejšie používanie odtlačkov prstov alebo použitie spoločných žalôb v prípade zložitých prípadov. V závislosti od potrieb poskytnúť podporu (technickú pomoc, vzájomnú pomoc alebo odbornú prípravu) do určitej skupiny krajín s cieľom pomôcť im tieto techniky integrovať.

Cieľ 10: Podporovať programy, ktoré zabezpečia bezpečný návrat a udržateľnú reintegráciu migrantov pri plnom rešpektovaní ich práv a dôstojnosti

Akcia 22: Zorganizovanie stretnutia typu "peer-to-peer" medzi európskymi a africkými mestami a inými kompetentnými orgánmi, aby sa umožnilo vzájomné učenie sa v riadení migrácie vrátane trvalého návratu, stavať na existujúcich sieťach (ako je iniciatíva medzi mestami) a využívať ich úspechy.

Akcia 23: Posilniť programy pomoci asistovanej návratnosti a podporovať činnosti zamerané na sprievodné a vrátane všetkých vrátených migrantov do rozvojových politík a programov na miestnej úrovni.